

Sygn. akt II Ca 1017/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Joanna Misztal-Konecka

Sędzia Sądu Rejonowego Krzysztof Niezgoda (del.)

Protokolant Katarzyna Gustaw

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2017 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.

przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów i pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Łukowie z dnia 24 października 2016 roku, sygn. akt I C 242/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II. w ten sposób, że zasądza od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł. solidarnie na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. także kwoty:

a) 168,13 zł (sto sześćdziesiąt osiem złotych trzynaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 lutego 2015 roku do dnia zapłaty,

b) 167,26 zł (sto sześćdziesiąt siedem złotych dwadzieścia sześć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty;

II. oddala apelację pozwanego;

III. zasądza od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwoty po 450 zł (czteryście pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Joanna Misztal-Konecka Andrzej Mikołajewski Krzysztof Niezgoda

Sygn. akt II Ca 1017/16

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. i (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł. kwoty

8 925,47 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 2 858,89 zł od dnia 14 lutego 2015 roku do dnia zapłaty i od kwoty 6 066,58 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty tytułem rekompensat za zapłatę z opóźnieniem należności za dostawy produktów leczniczych i preparatów leczenia żywieniowego.

*

Wyrokiem z dnia 24 października 2016 roku Sąd Rejonowy w Łukowie:

I. zasądził na rzecz powodów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. solidarnie od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł. kwotę 8 590,08 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 2 690,76 zł od dnia 14 lutego 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 5 899,32 zł od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądził na rzecz powodów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. solidarnie od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł. kwotę 1 698,20 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. i (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. jako Konsorcjum zawarły z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Ł. umowy dostawy: z dnia 24 grudnia 2013 roku nr (...), z dnia 20 stycznia 2014 roku nr (...), z dnia 14 lutego 2014 roku nr (...) i z dnia 26 lutego 2014 roku nr (...). Przedmiotem umów były dostawy produktów leczniczych i preparatów leczenia żywieniowego do siedziby SP ZOZ, natomiast SP ZOZ zobowiązany był do zapłaty ceny za leki na podstawie wystawianych faktur. Konsorcjum dostarczało towary, natomiast SP ZOZ kwitował ich odbiór potwierdzając – za pośrednictwem upoważnionych pracowników – fakt odbioru towaru i faktury oraz prawidłowe warunki każdorazowej dostawy. Zamawiający płacił cenę dostarczanych towarów z opóźnieniem.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. wystawiła SP ZOZ zbiorczą notę obciążeniową z dnia 30 stycznia 2015 roku No (...). Wskazywała ona na zrealizowanie z opóźnieniem płatności za dostawy towarów objętych ogółem 38 wystawionymi i szczegółowo opisanymi fakturami, wymagalnymi w dniach: 3 listopada 2014 (faktury wymienione w pozycji noty pod numerami: 1,2,3,7,9,32), 4 listopada 2014 roku (4,11), 5 listopada 2014 roku (5,6), 6 listopada 2014 roku (8,10), 7 listopada 2014 roku (12,13), 8 listopada 2014 roku (15,16), 10 listopada 2014 roku (14,20,21), 12 listopada 2014 roku (17,18,19), 13 listopada 2014 roku (22,23), 14 listopada 2014 roku (24,25,26), 15 listopada 2014 roku (28), 17 listopada 2014 roku (27,30,33), 18 listopada 2014 roku (29,34), 19 listopada 2014 roku (31), 26 listopada 2014 roku (35), 27 listopada 2014 roku (36,37) i 28 listopada 2014 roku (38). Opóźnienie w płatności faktur wynosiło od 6 do 23 dni. Nota zawierała żądanie zapłaty odsetek w łącznej kwocie 361,13 zł oraz rekompensaty w łącznej kwocie 3 027,06 zł w terminie do 13 lutego 2015 roku. W dniu 18 lutego 2015 roku SP ZOZ uregulował na rzecz (...) kwotę 529,30 zł, w tym na poczet należności z tytułu odsetek kwotę 361,13 zł, zaś z tytułu rekompensaty – 168,17 zł.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. wystawiła SP ZOZ zbiorczą notę obciążeniową z dnia 25 marca 2015 roku No (...). Wskazywała ona na zrealizowanie z opóźnieniem płatności za dostawy towarów objętych ogółem 70 wystawionymi i szczegółowo opisanymi fakturami, wymagalnymi w dniach: 1 grudnia 2014 roku, 2 grudnia 2014 roku, 3 grudnia 2014 roku, 4 grudnia 2014 roku, 5 grudnia 2014 roku, 8 grudnia 2014 roku, 9 grudnia 2014 roku, 10 grudnia 2014 roku, 11 grudnia 2014 roku, 12 grudnia 2014 roku, 15 grudnia 2014 roku, 16 grudnia 2014 roku, 17 grudnia 2014 roku, 18 grudnia 2014 roku, 19 grudnia 2014 roku, 19 grudnia 2014 roku, 22 grudnia 2014 roku, 23 grudnia 2014 roku, 24 grudnia 2014 roku, 27 grudnia 2014 roku, 29 grudnia 2014 roku, 30 grudnia 2014

roku, 31 grudnia 2014 roku, 1 stycznia 2015 roku, 2 stycznia 2015 roku, 4 stycznia 2015 roku, 5 stycznia 2015 roku, 6 stycznia 2015 roku, 7 stycznia 2015 roku, 9 stycznia 2015 roku, 11 stycznia 2015 roku, 12 stycznia 2015 roku, 13 stycznia 2015 roku, 14 stycznia 2015 roku, 16 stycznia 2015 roku, 23 stycznia 2015 roku, 24 stycznia 2015 roku. Opóźnienie w płatności faktur wynosiło od 6 do 46 dni. Nota zawierała żądanie zapłaty odsetek w łącznej kwocie 1 001,23 zł oraz rekompensaty w łącznej kwocie 6 233,84 zł w terminie do 8 kwietnia 2015 roku. W dniu 17 kwietnia 2015 roku SP ZOZ uregulował na rzecz (...) kwotę 1 169,09 zł, w tym na poczet należności z tytułu odsetek kwotę 1 006,63 zł, zaś z tytułu rekompensaty – 167,26 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny i podkreślił, że jest on w istocie bezsporny.

W toku procesu Sąd pierwszej instancji na wniosek pozwanego przeprowadził dowód z zeznań świadka M. F., będącego od 2007 roku kierownikiem apteki szpitalnej SP ZOZ Ł., i w związku z tym dokonywał odbioru towarów dostarczanych przez powodów. Świadek wskazywał, że przy dostawie leków i innych towarów, zamawianych przez SP ZOZ, niekiedy wykonawca zamiast leku dostarczał jego zamiennik a SP ZOZ miał wynikający z umowy obowiązek na to się zgodzić. Czasami lek zamówiony nie był dostarczany, i trzeba było zamawiać go w innej hurtowni. Niekiedy towar lub jego część dosyłana była w terminie późniejszym. Miały też miejsce pomyłki w dostawie leków, zaś reklamacje nie były zawsze rozpoznawane w terminie. Ponadto zgodnie z zawartymi umowami termin płatności za zamówiony towar wynosić powinien 60 dni od daty dostarczenia prawidłowo wystawionej faktury, zaś w fakturze był on określany na 60 dni od daty wystawienia faktury. Tymczasem często zdarzały się różnice w dacie wystawienia faktury i jej dostarczenia, zwykle bowiem dostarczał fakturę kierowca przywożący towar do SP ZOZ. Zeznania te, jakkolwiek nie ma podstaw, by kwestionować ich szczerść i wiarygodność, nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Zwrócić należy bowiem uwagę na to, że zeznania te mają charakter ogólny, a świadek nie wskazał, czy któreś z wymienionych uchybień miało miejsce przy realizacji dostawy towarów, w związku z którą wystawiono którąś ze 108 konkretnych faktur, w związku z którymi powodowie wywodzą swoje roszczenia. Nie wykazano też, aby wskazane uchybienia były na tyle częste i ich konsekwencje na tyle dotkliwe dla pozwanego, żeby rzutowało to na negatywną ocenę zasadności roszczeń powodów z punktu widzenia zasad współżycia społecznego (art. 5 k.c.). Zastrzeżenia co do sposobu obliczania wysokości odsetek należnych dostawcom towaru w razie opóźnienia płatności za dostawę są o tyle bez znaczenia, że przedmiotem procesu nie jest zapłata odsetek, lecz tylko świadczeń z tytułu rekompensaty. Sąd Rejonowy zauważył, że także te zastrzeżenia mają charakter ogólny i nie dotyczą konkretnej faktury, a należności odsetkowe zostały przez pozwanego zapłacone.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne w znacznej części.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 403) w transakcjach handlowych, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, za okres od dnia wymagalności roszczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeśli spełnione są łącznie następujące warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie; wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie. Wierzycielowi od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa wyżej, przysługuje od dłużnika bez wezwania równowartość kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego roboczego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności. Opisane roszczenie powstaje z mocy samego prawa. Jego wielkość nie jest uzależniona od wysokości zadłużenia, z którym jest związana, ani też z rzeczywistą wysokością wydatków wierzyciela związanych z dochodzeniem przeterminowanych należności (poza wyjątkiem określonym w art. 10 ust. 2 ustawy, który w sprawie nie znajduje zastosowania).

Wskazane wyżej cechy roszczenia o rekompensatę wskazują na niezasadność stanowiska procesowego pozwanego, w którego ocenie powodom należało się tylko po jednej kwocie rekompensaty od każdej z not obciążeniowych, wysłanych przez powoda pozwanemu. W ten sposób bowiem, wbrew przepisom cytowanej ustawy, powiązано wysokość rekompensaty z czynnościami przedsięwziętymi przez wierzyciela. Gdyby w ten sposób interpretować

przepisy ustawy, to jeśli powodowie w związku z każdą przeterminowaną fakturą wystosowaliby do dłużnika osobne wezwanie do zapłaty, nabyliby uprawnienie do łącznie 108 rekompensat, zaś gdyby nie wystosowali żadnego – roszczenie o rekompensatę w ogóle by nie powstało.

Wszystkie świadczenia dłużnika, które nie były spełnione w terminie i z których powodowie wywodzą swoje roszczenia dochodzone w obecnej sprawie, wynikały z tych samych umów ramowych dostawy. Roszczenie o rekompensatę powstawało z dniem, w którym roszczenie o zapłatę ceny za dostarczone towary stawało się wymagalne, to jest z dniem, w którym pozwany zaczął się opóźniać ze spełnieniem tego świadczenia, co dawało możliwość naliczania odsetek. Jego wysokość była niezależna od ilości wystawionych przez wierzyciela faktur, wymagalnych w tej dacie. Jest to jednak zawsze uprawnienie do jednej rekompensaty w każdej z dat wymagalności przeterminowanych świadczeń pieniężnych.

W tej sytuacji, skoro nota obciążeniowa z dnia 30 stycznia 2015 roku obejmowała 38 faktur wymagalnych ogółem w 17 datach, to biorąc pod uwagę kurs euro w dacie określonej w ustawie, wysokość rekompensaty wynosi 2 858,89 zł (17 x 168,17 zł). Pozwany uregulował z tego tytułu kwotę 168,13 zł, toteż pozostała do zapłaty kwota 2 690,76 zł. Natomiast nota obciążeniowa z 25 marca 2015 roku obejmowała należność z tytułu 70 faktur wymagalnych w 36 datach: 22 – w grudniu, 14 – w styczniu. Z uwagi na inny kurs euro w styczniu i grudniu, wysokość rekompensaty wynosi 6 066,58 zł (22 x 167,26 zł + 14 x 170,49 zł). Pozwany uregulował z tego tytułu kwotę 167,26 zł, toteż pozostała do zapłaty kwota 5 899,32 zł. Ogółem kwota należna powodowi od pozwanego wynosi 8 590,08 zł.

Z tego względu Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo we wskazanej wyżej kwocie wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od terminów płatności wskazanych w notach obciążeniowych (art. 481 k.c.).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz art 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349, ze zm.) w zw. z § 21 i § 23 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804). Sąd Rejonowy zaznaczył przy tym, że powództwo zostało oddalone w niewielkiej części (około 4 %), toteż pozwany powinien zwrócić powodowi całość kosztów procesu, na które złożyły się: opłaty skarbowe od pełnomocnictw – 51 zł, opłata od pozwu – 443 zł, koszty korespondencji – 4,20 zł i koszty zastępstwa procesowego – 1 200 zł.

*

Apelacje od tego wyroku wnieśli powodowie i pozwany.

Powodowie zaskarżyli wyrok w punkcie II., zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez:

1. dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, tj. ustalenie, że liczba rekompensat ujętych w zbiorczej nocie obciążeniowej NO_ (...), od których powinna zostać naliczona rekompensata, wynosi 17 a nie 18,
2. dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, tj. ustalenie, że liczba rekompensat ujętych w zbiorczej nocie obciążeniowej NO_ (...), od których powinna zostać naliczona rekompensata, wynosi 36 a nie 37,

co w konsekwencji doprowadziło do nieprawidłowych wyliczeń i zasądzenia niższej kwoty niż to wynikało z zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo poprzez zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów także kwoty 335,39 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 168,17 zł od dnia 14 lutego 2015 roku do dnia zapłaty i od kwoty 167,26 zł od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty, a także zasądzenia

od pozwanego solidarnie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za wszystkie instancje według norm przepisanych.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w części, tj. w punktach I. i III., zarzucając zaskarżonemu wyrokowi:

1. przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.), wyrażające się w braku wszechstronnego i bezstronnego rozważenia materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie i dowolną ocenę tego materiału, poprzez:

a) przyjęcie, iż zeznania świadka M. F. nie mają istotnego znaczenia dla rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy, chociaż Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich szczerości i wiarygodności,

b) wskazanie, że „biorąc pod uwagę rozmiar realizowanych zamówień i sytuację na rynku farmakologicznym, pewne naruszenia terminów realizacji zamówień albo ich niepełne wykonywanie są w pewnym zakresie wysoce prawdopodobne, lecz nie wykazano tych okoliczności w niebudzący wątpliwości sposób w odniesieniu do powodów”,

c) nierozważenie podnoszonej przez pozwanego dysproporcji pomiędzy żądanymi rekompensatami a odsetkami i należnością główną – wynikającymi z wystawionych faktur;

2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 k.c., poprzez niezastosowanie jego treści do wykazania przez powodów zachowania terminów realizacji zamówień i zgodności dostaw ze złożonymi zamówieniami;

3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych i art. 6 k.c., poprzez uznanie, że wierzyciel spełnił swoje świadczenia a wystawiona faktura odpowiadała zamówieniu i tym samym doszło w każdym z tych przypadków do zawarcia umowy sprzedaży z ustaleniem wszystkich istotnych elementów a przede wszystkim przedmiotu umowy;

4. naruszenie prawa materialnego poprzez niezastosowanie art. 354 k.c. oraz przyjęcie, że powodowie nie naruszyli zasad lojalności kontraktowej wynikającej z w/w przepisu;

5. naruszenie prawa materialnego poprzez niezastosowanie art. 5 k.c. i uznanie, iż pozwany nie wykazał, aby uchybienia były na tyle częste i ich konsekwencje na tyle dotkliwe dla pozwanego, że aż rzutowałyby to na negatywną ocenę zasadności roszczeń powodów z punktu widzenia zasad współżycia społecznego;

6. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, polegający na:

a) ustaleniu, że Konsorcjum dostarczało towary, natomiast SP ZOZ kwitował ich odbiór, potwierdzając fakt odbioru towaru i faktury oraz prawidłowe warunki każdorazowej dostawy,

b) przyjęciu, iż niekorzystne uregulowania w umowie mogą podlegać renegotjacji,

c) uznaniu, że niedostarczenie zamówionego towaru w sytuacji, gdy wykonawca zamówienia takim towarem nie dysponuje, nie jest przez niego zawinione, lecz wynika z sytuacji na rynku danych towarów,

d) uznaniu, że przypisanie powodom niewłaściwej realizacji umowy jest o tyle niewiarogodne, że gdyby współpraca z powodami była dla pozwanego tak uciążliwa lub niekorzystna, zapewne by jej nie kontynuował,

e) przyjęciu, że pozwany nie wykazał, że w przypadku którejkolwiek z faktur, wystawionych przez powodów prawidłowo obliczona data jej wymagalności odbiegała od daty wymagalności wskazanej w treści not obciążeniowych skierowanych przez powodów do pozwanego;

7. z ostrożności procesowej zarzut naruszenia prawa materialnego poprzez niezastosowanie przepisu art. 5 k.c. i uznanie, że strona powodowa nie nadużyła prawa podmiotowego z art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, skoro rekompensata powinna przysługiwać od każdego zamówienia a nie od liczby

wystawionych faktur dotyczących zamówienia (pojedynczego), co prowadzi do nieuzasadnionego wzbogacenia wierzyciela, który celowo odrębnie fakturuje niektóre pozycje, zdając sobie sprawę z konsekwencji okresowej utraty płynności pozwanego.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację powodów należało uznać za zasadną, zaś apelację pozwanego za nieuzasadnioną.

Wbrew zarzutom obu apelacji Sąd Rejonowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne i ocenił dowody zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Odnosząc się do zarzutów powodów w tym zakresie, należy stwierdzić, że różnica w sposobie obliczenia wysokości rekompensat nie była związana z ustaleniami faktycznymi, gdyż Sąd pierwszej instancji nie zakwestionował liczby transakcji udokumentowanych fakturami wskazanymi w notach obciążeniowych, dat wystawienia faktur i określonych w nich terminów płatności, natomiast niezasadnie powiązał obowiązek zapłaty rekompensaty z każdym z terminów wymagalności a nie z każdą transakcją handlową, co oznaczało, iż przyjął, że jeżeli w danym dniu upływał termin płatności należności z kilku transakcji handlowych, powodom należy się tylko jedna rekompensata, podczas gdy z art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych wynika, że rekompensata należy się od każdej transakcji handlowej (obecnie zasada ta została wprost wyrażona w art. 10 ust. 3 cyt. ustawy, ale i wcześniej należało tak interpretować wspomniany przepis, skoro w przypadku zapłaty świadczenia częściami rekompensata należy się odrębnie od każdej niezapłaconej części – art. 11 pkt 2 cyt. ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie dokonywania przez strony transakcji handlowych).

W niniejszej sprawie powodowie przyjęli, że faktury wystawione w jednym dniu (co niekoniecznie oznacza, że wymagalne w jednym dniu) dokumentują jedną transakcję handlową i zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do poczynienia odmiennych ustaleń.

Wprawdzie pozwany w apelacji zarzucił, że powodowie wystawiali faktury nieprawidłowo (co do dat ich wystawienia i terminów płatności), a także niezgodnie ze składanymi zamówieniami (tj. jedną transakcję dokumentując kilkoma fakturami), jednakże słusznie Sąd Rejonowy przyjął, iż zarzutów tych nie udowodnili. Świadek M. F. w sposób ogólny opisywał nieprawidłowości, z jakimi stykał się przy dostawach leków jako kierownik apteki szpitalnej. Nie był w stanie odnieść się do konkretnych faktur, z których powodowie wywodzili swoje roszczenia, stąd zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przy ocenie jego zeznań należy uznać za chybiony. Pozwany nie przedstawił natomiast dowodów, że nieprawidłowości tego rodzaju dotyczyły faktur objętych notami zbiorczymi NO (...) i NO (...). Nie ma też dowodów na okoliczność, że faktury wskazane w tych notach obciążeniowych nie odpowiadają transakcjom handlowym, lecz były przez powodów wystawiane na część zamówienia z danej transakcji handlowej. W szczególności pozwany nie wykazał, aby w jakikolwiek sposób kwestionował te faktury po ich dostarczeniu, a wręcz przeciwnie – należności nimi objęte zostały przez pozwanego zapłacone, tyle, że nieterminowo. Sąd Rejonowy nie naruszył również art. 6 k.c., dotyczącego rozkładu ciężaru dowodu, ani nie dopuścił się w tym zakresie błędu w ustaleniach faktycznych, opierając się na przedłożonych przez powodów fakturach i notach obciążeniowych dokumentujących poszczególne transakcje handlowe. Tym samym brak podstaw do ustalenia, że powodowie wadliwie wykonywali umowy zawarte z pozwanym.

Wobec powyższego, w okolicznościach niniejszej sprawy prawidłowe zastosowanie art. 10 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, których prawidłowej wykładni dokonał Sąd pierwszej instancji, powinno prowadzić do uwzględnienia powództwa w całości.

Nie można podzielić podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia art. 5 k.c. Wysokość rekompensaty z woli ustawodawcy została oderwana od wysokości należności głównej, rozmiaru opóźnienia i wysokości odsetek za opóźnienie, a jej domaganie się przez wierzyciela nie może zostać samo w sobie uznane za naruszenie obowiązku

lojalności kontraktowej (art. 354 k.c.) czy też za działanie sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (art. 5 k.c.). Do przyjęcia naruszenia art. 5 k.c. wymagane byłoby zaistnienie innych szczególnych okoliczności (niż tylko okresowy brak płynności dłużnika i jego charakter), gdyż w przeciwnym razie dochodziłoby do podważenia mocy obowiązującej wyraźnego przepisu ustawy i zakwestionowania woli ustawodawcy.

Powyższe rozważania doprowadziły Sąd Odwoławczy do zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie apelacji powodów i oddalenia apelacji pozwanego. Do oceny prawnej Sądu pierwszej instancji dodać należy, że solidarność czynną po stronie powodów należy wywodzić z umowy stron (art. 370 k.c.). W pozostałym zakresie ocena prawna Sądu Rejonowego jest prawidłowa i zbędne jest jej powtarzanie.

Wskazać należy, że we wniosku apelacyjnym powodowie popełnili omyłkę rachunkową. Sąd Rejonowy, z uwzględnieniem sprostowania wyroku (k. 286), uwzględnił powództwo co do kwoty 8 590,08 zł i oddalił powództwo w części dotyczącej obowiązku zapłaty kwoty 335,39 zł (prawidłowo podanej przez skarżących) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: od kwoty 168,13 zł od dnia 14 lutego 2015 roku do dnia zapłaty i od kwoty 167,26 zł od dnia 9 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty, podczas gdy skarżący wskazali jako jedną z kwot częściowych kwotę 168,17 zł (co dawałoby inną sumę należności oddalonych – 335,43 zł).

Skarżący nie sformułowali zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, a Sąd Odwoławczy z urzędu uwzględnił tylko naruszenie prawa materialnego oraz nieważność postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, II CSK 400/07). Z uwagi na wynik postępowania odwoławczego nie było podstaw do zmiany tych rozstrzygnięć, gdyż Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanego na rzecz powodów całość kosztów procesu (art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.).

Wobec uwzględnienia w całości apelacji powodów i oddalenia w całości apelacji pozwanego, na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. należało zasądzić od pozwanego w częściach równych na rzecz powodów zwrot kosztów postępowania apelacyjnego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika powodów – radcy prawnego w stawce minimalnej wynikającej z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804, ze zm.).

Z tych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.